

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HÓA**

LÊ THỊ THƠ

**CÔNG TÁC GIÁO DỤC CỦA BẢO TÀNG HÀ NỘI
(TỪ THÁNG 10 NĂM 2010 ĐẾN NAY) – THỰC
TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP**

**KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG HỌC**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN: Ths. PHẠM THU HẰNG

HÀ NỘI – 2012

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Đối tượng nghiên cứu	2
3. Phạm vi nghiên cứu	2
4. Mục đích nghiên cứu	3
5. Phương pháp nghiên cứu	3
6. Bố cục khóa luận	3
Chương 1	4
BẢO TÀNG HÀ NỘI VỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC	4
1.1. Quá trình hình thành và phát triển của Bảo tàng Hà Nội	4
1.2. Các hoạt động nghiệp vụ của Bảo tàng Hà Nội	8
1.3. Đặc trưng và chức năng của Bảo tàng Hà Nội	13
<i>1.3.1. Đặc trưng của Bảo Tàng Hà Nội</i>	13
<i>1.3.2. Chức năng của Bảo tàng Hà Nội</i>	15
1.4. Tầm quan trọng của công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội	21
<i>1.4.1. Vai trò của công tác giáo dục trong hoạt động của bảo tàng</i>	21
<i>1.4.2. Tầm quan trọng của công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội</i>	24
Chương 2	26
THỰC TRẠNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC CỦA BẢO TÀNG HÀ NỘI	26
2.1. Hệ thống trưng bày – một công cụ giáo dục quan trọng của Bảo tàng Hà Nội	26
2.2. Các hình thức hoạt động giáo dục của Bảo tàng Hà Nội	33
<i>2.2.1. Hướng dẫn tham quan</i>	33
<i>2.2.2. Các hoạt động giáo dục khác</i>	40
<i>2.2.2.1. Tổ chức các buổi học tại bảo tàng</i>	40
<i>2.2.2.2. Hoạt động xuất bản và tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng</i>	40
2.3. Đánh giá hiệu quả giáo dục	41

2.3.1. Phương pháp đánh giá.....	41
2.3.1.1. <i>Phỏng vấn.....</i>	41
2.3.1.2. <i>Quan sát.....</i>	42
2.3.1.3. <i>Trung cầu ý kiến khách tham quan.....</i>	42
2.3.1.4. <i>Nghiên cứu số ghi cảm tưởng của Bảo tàng Hà Nội.....</i>	44
2.3.2. Hiệu quả giáo dục.....	44
Chương 3.....	68
MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC GIÁO DỤC CỦA BẢO TÀNG HÀ NỘI.....	68
3.1. Ưu điểm và hạn chế trong quá trình thực hiện công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội.....	68
3.1.1. <i>Ưu điểm.....</i>	68
3.1.2. <i>Hạn chế.....</i>	70
3.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội.....	72
3.2.1. <i>Đẩy mạnh các hoạt động nghiệp vụ khác, làm tiền đề cho công tác giáo dục.....</i>	72
3.2.1.1. <i>Đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học.....</i>	72
3.2.1.2. <i>Đẩy mạnh công tác sưu tầm hiện vật bảo tàng.....</i>	73
3.2.1.3. <i>Thực hiện tốt công tác kiểm kê, bảo quản hiện vật.....</i>	74
3.2.1.4. <i>Hoàn thiện hệ thống trưng bày.....</i>	75
3.2.2. <i>Đa dạng hóa và nâng cao chất lượng các hoạt động giáo dục.....</i>	76
3.2.2.1. <i>Đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động hướng dẫn tham quan.....</i>	76
3.2.2.2. <i>Bồi dưỡng kiến thức, nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ làm công tác giáo dục.....</i>	77
3.2.2.3. <i>Đa dạng hóa các hình thức hoạt động giáo dục.....</i>	78

<i>3.2.2.4. Ứng dụng những thành tựu của khoa học – kỹ thuật và công nghệ hiện đại vào hoạt động giáo dục của bảo tàng.....</i>	82
KẾT LUẬN.....	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	86
PHỤ LỤC.....	95

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Từ năm 1986 Việt Nam bắt đầu tiến hành công cuộc đổi mới đất nước. Sau hơn 20 năm thực hiện, công cuộc đổi mới này đã đạt được những thành tựu to lớn không chỉ về mặt kinh tế, ngoại giao, khoa học kỹ thuật mà đời sống của nhân dân cũng ngày một cải thiện. Đời sống vật chất ổn định dẫn tới nhu cầu thưởng thức văn hóa và nhu cầu giải trí của người dân ngày một tăng lên. Ngày nay sự phổ biến của ti vi, đài phát thanh, mạng internet với các chương trình đa dạng, hấp dẫn đã giải quyết được phần nào nhu cầu đó của người dân. Nhưng chừng ấy vẫn không ngăn họ ra khỏi nhà và tìm đến các địa điểm văn hóa, các khu du lịch, các cơ sở văn hóa hay các nơi vui chơi giải trí bởi nhu cầu của con người không bao giờ có giới hạn. Chính nhu cầu này là điều kiện thuận lợi để các thiết chế văn hóa nói chung và bảo tàng nói riêng có thể mở rộng cánh cửa của mình đón chào công chúng. Tuy nhiên trình độ thưởng thức văn hóa của người dân ngày càng được nâng lên rất nhiều, người ta phải lựa chọn nên đi đâu, xem gì với quỹ thời gian eo hẹp của mình. Và tất nhiên ai cũng muốn mình được hưởng thụ những gì tốt đẹp nhất. Như vậy nhu cầu của công chúng từ chỗ là điều kiện thuận lợi cho sự phát triển của mỗi thiết chế văn hóa nay lại trở thành thách thức và ngẫu nhiên tạo ra sự cạnh tranh giữa các thiết chế văn hóa này. Và ở đâu nhu cầu công chúng được thỏa mãn nhiều nhất thì ở đó có sự phát triển. Do vậy việc nghiên cứu, tìm hiểu nhu cầu công chúng, nâng cao chất lượng giáo dục, tuyên truyền là một việc làm quan trọng và hết sức thiết thực không chỉ đúng với bảo tàng mà còn đúng với các thiết chế văn hóa khác.

Vấn đề này càng trở nên thiết thực hơn đối với Bảo tàng Hà Nội – một bảo tàng mới khánh thành và hoạt động nói chung thì không mới. Song lại có rất nhiều điều kiện thuận lợi để có thể thực hiện tốt công tác giáo dục như: Nằm bên cạnh Trung tâm hội nghị Quốc gia và Cung triển lãm Hà Nội – một

noi có khả năng thu hút đông đảo khách tham quan trong tương lai, Bảo tàng Hà Nội là bảo tàng lớn nhất và hiện đại nhất cả nước hiện nay..., tuy nhiên trên thực tế số lượng công chúng đến với bảo tàng chưa thực sự xứng tầm với quy mô và tầm vóc của nó. Mặt khác Bảo tàng Hà Nội là nơi lưu giữ và trưng bày những tài liệu, hiện vật phản ánh về chặng đường lịch sử của Thủ đô Hà Nội. Nên việc thực hiện tốt công tác giáo dục của bảo tàng trước hết sẽ giúp người dân Hà Nội hiểu được truyền thống lịch sử và đặc điểm văn hóa nơi mình sinh ra, từ đó thêm tự hào, yêu mến và có ý thức bảo vệ cũng như làm giàu đẹp thêm quê hương. Hà Nội còn là thủ đô của Việt Nam, là trái tim của cả nước, nhiều người biết đến Hà Nội sẽ là cơ hội tốt cho việc thu hút các nguồn lực để phát triển thủ đô. Mà để nhiều người biết về Hà Nội, hiểu về Hà Nội đó là công sức và trách nhiệm không nhỏ của Bảo tàng Hà Nội đặc biệt là những cán bộ làm công tác giáo dục của bảo tàng này.

Sau 4 năm học tại trường Đại học Văn hóa Hà Nội, với những kiến thức chuyên ngành Bảo tàng học tích lũy được thì việc nghiên cứu, tìm hiểu về công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội sẽ là cơ hội tốt cho việc vận dụng lý thuyết vào thực tiễn và tập dượt khả năng nghiên cứu, viết bài cho bản thân.

Vì những lý do trên, tôi quyết định chọn đề tài “Công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội (Từ tháng 10 năm 2010 đến nay) - thực trạng và giải pháp” làm Khóa luận tốt nghiệp Đại học ngành Bảo tàng học.

2. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của khóa luận là Công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội (Từ tháng 10 năm 2010 đến nay).

3. Phạm vi nghiên cứu

- Về không gian:

Nghiên cứu công tác giáo dục trong không gian hoạt động của Bảo tàng Hà Nội.

- Về thời gian:

Chủ yếu nghiên cứu công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội từ thời điểm khánh thành nhà bảo tàng (ngày 06 tháng 10 năm 2010) cho đến nay.

4. Mục đích nghiên cứu

- Nghiên cứu quá trình hình thành, phát triển, đặc trưng, chức năng của Bảo tàng Hà Nội.

- Nghiên cứu thực trạng công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội, các hình thức hoạt động giáo dục của bảo tàng.

- Đánh giá hiệu quả hoạt động giáo dục của Bảo tàng Hà Nội.

- Đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Vận dụng phương pháp luận khoa học của chủ nghĩa Mac - Lê Nin: Chủ nghĩa duy vật lịch sử và Chủ nghĩa duy vật biện chứng trong quá trình nghiên cứu, tiếp cận đối tượng.

- Phương pháp nghiên cứu liên ngành: Bảo tàng học, Khoa học lịch sử, Xã hội học, Tâm lý học, Giáo dục học...

- Khóa luận còn sử dụng một số phương pháp khác: Tổng hợp, phân tích, thống kê, so sánh, nghiên cứu tài liệu...

6. Bố cục khóa luận

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và phần Phụ lục, bố cục khóa luận gồm 3 chương, cụ thể như sau:

Chương 1: Bảo tàng Hà Nội với công tác giáo dục

Chương 2: Thực trạng công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội

Chương 3: Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục của Bảo tàng Hà Nội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Timothy Ambrose và Crispin Paine (2000), *Cơ sở bảo tàng*, Lê Thúy Hoàn dịch, Bảo tàng Cách Mạng Việt Nam, Hà Nội.
2. Bảo tàng Cách Mạng Việt Nam (1998), *Bảo tàng với sự nghiệp CNH – HDH*, Nxb. Hà Nội, Hà Nội.
3. Bảo tàng Cách Mạng Việt Nam (2004), *Bảo tàng góp phần hoàn thiện nhân cách*, Hà Nội.
4. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1997), *Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết*, Nxb. Lao động, Hà Nội.
5. Bảo tàng Chứng Tích Chiến Tranh (2006), *Kinh nghiệm hướng dẫn tham quan bảo tàng và di tích tại Thành phố Hồ Chí Minh*, Tp Hồ Chí Minh.
6. Bảo tàng Lịch Sử Việt Nam (2002), *Ứng dụng kỹ thuật và công nghệ hiện đại trong hoạt động bảo tàng*, Hội thảo khoa học, Hà Nội.
7. Vũ Thị Đan (2005), *Công tác giáo dục tuyên truyền của Bảo tàng CAND*, Khóa luận tốt nghiệp, Hà Nội.
8. Gary Edson – David Dean (2001), *Cẩm nang bảo tàng*, Bảo tàng Cách Mạng Việt Nam, Nxb. Hà Nội, Hà Nội.
9. Phạm Mai Hùng (2003), *Gìn giữ và phát huy di sản văn hóa dân tộc*, Nxb. Bộ Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
10. Nguyễn Thị Huệ (2008), *Cơ sở bảo tàng học*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
11. Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ 1945 đến nay*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
12. Nguyễn Thị Huệ (2002), *Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
13. Nguyễn Văn Huy (2005), *Một con đường tiếp cận di sản văn hóa*, Nxb. Thế giới, Hà Nội.

14. Phan Khanh (1992), *Bảo tàng – Di tích – Lễ hội*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
15. *Luật di sản văn hóa* (2001), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
16. *Luật di sản văn hóa sửa đổi bổ sung* (2009), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
17. *Sổ ghi cảm tưởng* của Bảo tàng Hà Nội, Hà Nội.
18. Lâm Bình Tường – Mai Khắc Ứng – Phạm Xanh – Đặng Văn Bài (1980), *Sổ tay công tác bảo tàng*, Nxb. Văn hóa, Hà Nội.
19. Nguyễn Thịnh (2004), *Quản lý bảo tàng*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
20. Nguyễn Thịnh (2001), *Sổ tay công tác trưng bày bảo tàng*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
21. Nguyễn Thịnh (2011), *Thiết kế trưng bày di sản lý thuyết và thực hành*, Nxb. Xây dựng, Hà Nội
22. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội (1900), *Cơ sở bảo tàng học*, Tập 1, Hà Nội.
23. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội (1900), *Cơ sở bảo tàng học*, Tập 2, Hà Nội.
24. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội (1900), *Cơ sở bảo tàng học*, Tập 3, Hà Nội.
25. Website: - <http://www.vi.wikipedia.org>
 - <http://www.vietbao.vn>
 - <http://www.web-du-lich.com>
 - <http://www.doantn.hcmus.edu.vn>
 - <http://www.anninhthudo.vn>